

POSTANOWIENIE

13 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 13 grudnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E.P.
przeciwko M.S.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej M.S.
od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z 10 marca 2023 r., VI Ga 453/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 16 września 2022 r., V GC 1026/21, Sąd Rejonowy w Legnicy zasądził od pozwanego na rzecz powoda 36 900 zł z odsetkami tytułem reszty ceny kruszarki 73 800 zł, po zaliczeniu na poczet ceny wpłaty żony pozwanego 36 900 zł.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że strony zawarły umowę, na mocy której powód wydał pozwanemu kruszarkę. Sąd ten uznał, że strony zawarły umowę najmu kruszarki powoda z możliwością kupienia jej przez pozwanego najemcę za cenę 73 000 zł, na poczet której miał zostać zaliczony czynsz zapłacony przez pozwanego. Ponieważ pozwany nie płacił czynszu, Sąd zasądził cenę po zaliczeniu na jej poczet wpłaty żony pozwanego 36 900 zł.

Wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną Sąd Okręgowy w Legnicy, po rozpoznaniu apelacji obydwu stron, zasądził kolejne 36 900 zł z odsetkami.

Sąd drugiej instancji uznał, że strony zawarły umowę najmu kruszarki na 6 miesięcy za czynsz 73 800 zł i zasądził na rzecz powoda drugą połowę czynszu, co do której Sąd Rejonowy oddalił powództwo. Sąd Okręgowy pominął wpłatę żony pozwanego, ponieważ nie była ona stroną stosunku prawnego stron. Sąd ten negatywnie ocenił tezę pozwanego, że strony w istocie zawarły umowę zamiany kruszarki powoda na gorszą kruszarkę pozwanego i przesiewacz jego żony, co wyczerpało roszczenie powoda z tytułu wydania kruszarki pozwanemu. Wpłata żony pozwanego na rzecz powoda w wysokości 36 900 zł miała wynikać ze sprzedaży przez nią przesiewacza za tę właśnie sumę osobie trzeciej. Umowa miała przewidywać możliwość sprzedaży przesiewacza mimo objęcia go zamianą i wydanie powodowi uzyskanej ceny.

Pozwany zaskarżył skargą kasacyjną wyrok Sadu drugiej instancji w całości, tj. co do oddalenia jego apelacji i uwzględnienia apelacji powoda. Pozwany wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na oczywistą zasadność zarzutów naruszenia:

1) przepisów postępowania:

a) art. 379 pkt 4 k.p.c. przez rozpoznanie apelacji w składzie jednego sędziego;

b) art. 199 k.p.c. przez nieodrzućcenie pozwu ze względu na zawisłość sprawy dotyczącej tej samej kruszarki, wytoczonej przez powoda przeciwko żonie pozwanego;

c) art. 177 § 1 k.p.c. przez niezawieszenie postępowania do czasu zakończenia sprawy między powodem i żoną pozwanego;

2) prawa materialnego:

a) art. 603 k.c. przez uznanie umowy stron za umowę najmu, zamiast za umowę zamiany;

b) nierozpoznanie istoty sprawy przez niepochylenie się przez Sąd odwoławczy nad okolicznościami zawarcia umowy, intencjami stron, skutkami umowy dla obu podmiotów, korzyściami wynikającymi z tej umowy dla każdej ze

stron, sposobu egzekwowania umowy przez powoda w stosunku do pozwanego woda i jego żony.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1a. Apelacje podlegały rozpoznaniu w składzie jednego sędziego na podstawie art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Powołaną przez skarżącego uchwałą składu 7 sędziów z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, Sąd Najwyższy uznał ten przepis za sprzeczny z Konstytucją, czym usiłował przywłaszczyć sobie kompetencje Trybunału Konstytucyjnego. Przy tym skład 7 sędziów był konsekwentny w uzurpowaniu sobie tych kompetencji i zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji, dotyczącym orzeczeń TK, określił, że uchwała obowiązuje od dnia jej podjęcia. Tymczasem zaskarżony wyrok został wydany wcześniej, 23 marca 2023 r., i także w świetle uchwały nie zaszła nieważność postępowania. Zatem nie zachodzi nieważność postępowania przed Sądem Okręgowym.

1b. Na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. pozew podlega odrzuceniu, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Zatem sprawa z powództwa powoda przeciwko żonie pozwanego nie może być podstawą odrzucenia pozwu przeciwko mężowi. Niezależnie od ustroju majątkowego między małżonkami żona jest odrębną osobą fizyczną od męża, a tym samym odrębną stroną (art. 64 § 1 k.p.c.).

1c. Skarżący nie opisał przedmiotu procesu między powodem i swoją żoną na tyle dokładnie, aby możliwe było stwierdzenie niezbędności rozstrzygnięcia tamtego procesu przed niniejszym procesem. Obydwa postępowania pozostają w związku chociażby z powodu wpłaty żony pozwanego 36 900 zł. Skoro nie została ona zaliczona na poczet długu pozwanego za wydanie mu kruszarki (niezależnie od tego, czy tytułem czynszu czy ceny), to wpłata ta podlega zaliczeniu na poczet jakiejś należności w stosunkach powoda z żoną pozwanego lub wpłata była świadczeniem nienależnym. Jednak pozwany nie uzasadnił, dlaczego pierwszeństwo ma rozpoznanie sprawy przeciwko żonie.

Jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania, to nie zawsze jest istotne, które z nich zostanie zawieszone, a które rozstrzygnięte jako pierwsze. Sąd, który jako pierwszy rozstrzyga jedno z kilku współzależnych postępowań, nie bierze pod uwagę hipotetycznych wyroków w innych procesach. Dopiero gdy uprawomocni się pierwszy wyrok, sądy orzekające w innych procesach muszą podjąć decyzję, czy i jak uwzględnić rozstrzygnięcie w innym procesie.

2a. Artykuł 603 k.c. określa *essentialia negotii* umowy zamiany. Skarżący nie zarzucił niezrozumienia przez Sąd Okręgowy znamion tej umowy. Zarzucił zakwalifikowanie umowy, zgodnie z jej dosłownym brzmieniem, jako umowy najmu, zamiast umowy zamiany. Zgodnie z art. 603 i 604 w zw. z art. 155 § 1 k.c. umowa zamiany przenosi własność rzeczy między stronami umowy. Sąd drugiej instancji nie dopatrył się w umowie stron postanowień przenoszących własność maszyn budowlanych. Naruszenie art. 603 k.c. jest wykluczone, co nie oznacza prawidłowego odczytania zamiarów stron w umowie.

2b. Zarzut nierozpoznania istoty sprawy nie został powiązany z żadnym z zarzutów kasacyjnych, co jest warunkiem koniecznym przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność. Z uzasadnienia tej podstawy wniosku o przyjęcie wynika jednak powiązanie z zarzutem naruszenia art. 65 § 2 k.c. przez niezakwalifikowanie umowy stron jako umowy zamiany.

Umowa jest niejasna, według skarżącego zawarta w jej tekście umowa najmu jest pozorna i ukrywa umowę zamiany. Pozwany nie wskazał przyczyn zawarcia umowy pozornej zamiast jednoznacznej umowy zamiany. Być może Sąd drugiej instancji rzeczywiście niedostatecznie zbadał umowę, lecz z wniosku o przyjęcie skargi nie wynika w sposób oczywisty, że strony zawarły umowę zamiany.

Ponieważ skarżący nie wykazał zasadności powołanej podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ k.p.c. oddalił wniosek o przyjęcie skargi.

(M.M.)

[a]